قاراقاش:

جۇمىستاندىرۇدىڭ "بۇيداسىن" مەقتى ۋىستاپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇ "قارقىنى ۋدەتتى"

(باسى 1 ـ بەتتە)

وسى 2 جىلدا قاراقاش اۋدانى توقما، كىيم ـ كەشەك، ازىق ـ تۇلىك مانەرلەۋ سياقتى ەڭبەككۇش شوعىرلانعان كاسىپورىنـدارداڭ ىرگە تەبۇىن جەدەل بلگەرىلەتپ، قازىر 22 كاسىپورىن، 330 كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى، 420 شەبەرحانا بار.

1 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى كۇيا قالاشعى شىنجياڭ يفىڭحۇي توقما، كىيم ـ كەشەك شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ تىگۋ سەحىندا 2 ـ گرۇپپاسىنىڭ شاعىن گرۇپپا باستىعى رابياحان روزىباقى گرۇپپا مۇشەلەرىنە جۇمىس بولە ءجۇرىپ، ماسەلەگە جولىققان قىزمەتشىلەرگە جۇمىس قاعيداسىن ءتۇسىندىرىپ ءجۇر ەكەن، وتباسى ايەلىنەن ونەركاسىپ جۇمىسشىسى، ونان سەحتا گرۇپپا باستىعى بولعانعا دەيىن رابياحان تاماشا بۇرىلىس جاسادى.

"مەنىڭ قازىرگى قىزمەتىم گرۇپپاداعى 35 قىزمەتشىنى باسقارۋ، ايلىق تابىسىم جاماندەمەس. جۇمىسىم ءۇيدىڭ جانىندا، بالالارعا دا قارايلاسىپ، اقشا دا تاۋىپ، ەكەۋىن دە دەڭگەلەك ايناليدىرىپ ءجۇرمىن، ماعان ەرەكشە جاقسى بولدى عوي!"، ـ دەدى رابياحان قۇانىپ.

رابياحان قاراقاش اۋدانى كۇيا قالاشعى يىلۇا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى، ۇيىندە وشارلى جان بار، جەرى ماردىمسىز، قىستاقتاعى ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسى ەدى.

2018 ـ جىلى قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اتەرەتىنىڭ بايالانىس جاساۋىمەن رابياحان شىنجياڭ يفىڭحۇي توقما، كىيم ـ كەشەك شەكتى سەرىكتەستىگىنە جۇمىسشى بولىپ ورنالاستى. رابياحان 2 اپەكەسىن وسىندا كەلىپ جۇمىس ىستەۋگە ىنتالاندىردى، قازىر اپەكەلى ـ ءسىڭلىلى ۇشەۋى ءبىر سەحتا، ءار كۇنى جۇمىسقا بىرگە كەلىپ ـ كەتەدى، تۇرمىستارى بارعان سايىن جاقسارىپ كەلەدى.

شىنجياڭ يفىڭحۇي توقما، كىيم ـ كەشەك شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس دىرەكتورى ۋ حايبونىڭ تانىستىرۋىنشا، قازىر كاسىپورىن 700دەن استام ادامدى سول جەردە، جاقىن ماڭدا جۇمىستانۋعا جەتەكتەگەن، ونىڭ 245ى كەدەي ەكەن.

رابياحان سياقتى قاراشاي قالاشعى شالدىراڭ قىستاعىنىڭ تۇرعىنى قاھار باكار دا ءوز قۇلشىنىسىمەن جاڭا ومىرگە قادام تاستادى.

قاھاردىڭ وتباسى دا كەدەي بولاتىن، ءوزى پالەندەي تەحنيكا بىلمەيتىن ول بۇرىن اۋدان قالاشعىندا كۇندەك جۇمىس ىستەپ، كىرىسى تۇراقسىز بولىپ كەلگەن.

2019 ـ جىلدىڭ باسىندا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اتەرەتىنىڭ ۇسىنىسىمەن قاھار ءوز ۇيىندەگى 10 قويدى كاسىپورىننىڭ باعۇىنا تاپسىرىپ، ايەلى ەكەۋى كاسىپورىننا كەلىپ جۇمىس ىستەدى، قازىر ەكەۋى ايىنا 5000 يۋان تابىس تاۋىپ وتىر. "بىرنەشە كۇننىڭ الدىندا، مەن 1800 يۋان پايدا ءبولىسىن الدىم. قازىر مەن تاعى مالدى عىلمي باعۇدى ۇيرەنىپ الدىم، ەڭبەكاقىمەن كوپ قوزىلايتىن 10 ءشىتى ساۋلىق ساتىپ الدىم، وسى ايدىڭ اقىرىندا قويلار قوزىلايىن دەپ تۇر!"، ـ دەدى قاھار قۇانا.

شىنجياڭ ۇانفىڭ مال شارۋاشىلىعىن دامىتۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس دىرەكتورى جيا چيڭدى بىلاي دەدى: "مالدى امانات‌تاپ باعۇعا تاپسىرۋ ارقىلى كەدەي وتباسىلار جىلىنا پايدادان ءبولىس الادى، ءار قويدىڭ قامىسىزداندىرۇى بار، بۇل ولاردى ۇايىمنان ارىلتتى. قازىر ءبىز 2500دەن استام كەدەي وتباسىن كىرىسىن ارتتىرۋعا جەتەكتەپ، 76 كەدەيگە جۇمىس ورنىن تاۋىپ بەردىك".

■ **ارتقىشلىقتى ساۋلەلەندىرىپ، شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتتىرۋىن جەبەدى**

قاراشاي قالاشعى بوستان قىستاعىنىڭ تۇرعىنى امانىسا مامەتابدوللا جاڭعاقتىڭ وناڭ وتباسىن كەدەيلىكتەن ارىلتىپ، بايۇ جولىنا تۇسىرەتىن اسىلعا اينالارىن ەشقاشان ويلاپ كورمەگەن ەدى.

"تاياۋ بىرنەشە جىلدا ورمان قورعاۋشىلاردىڭ جەتەكشىلىگىندە مەن بۇتاق بۇتاۋدى، عىلمي تىڭايتقىش بەرۋدى، زالالدى ورگانيزمدەردەن ساقتانۋدى باستادىم، جاڭعاق ءونىم مولشەرى جىل سايىن ارتتى. وتباسىمىزداعى جاڭعاعىمىزدىڭ قابىعى جۇقا، ءدانى نەعىز، ساتىلۋ جولى وتە جاقسى"، ـ دەدى امانىسا كۇلىمسىرەي.

"قاراقاش اۋدانىندا جالپى 600 مىڭ مۇدان استام ەكونوميكالىق ورمان بار، ءبىز ەرەكشە جەمىس ورمانى شارۋاشىلىعىن حالقىنىڭ اۋقاتتاندىرۇدىڭ جاسىل كاسىبى ەتىپ قۇرىپ شىعىپ، كەدەي وتباسىلارىنىڭ كىرىسىن ارتتىرۋىن جەبەدىك"، ـ دەدى قاراقاش اۋدانىنداعى ورمان شارۋاشىلىعى جانە جايلىم مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى جاڭ جۇنجيە.

تاياۋ جىلداردان بەرى، قاراقاش اۋدانى جەمىس ورمانى شارۋاشىلىعىنىڭ ساپاسىن ءوسىرىپ، ونىمدىلىگىن ارتتىرۋ عىلىم ـ تەحنيكا كۇرسى قىزمەتىن كۇش سالا ورىستەتىپ، ساباقحانادا نازاريالىق باۋلۋ مەن اتىز باسىندا ناقتى باسقارۋدى ءوزارا ۇشتاسترۋ ـ داي باۋلۋ ءتاسىلى ارقىلى اۋىل ـ قالاشقتار ـ داعى جەمىس ورمانى تەحنيكا تىرەكتىلەرىنە جانە جەمىس وسىرۋشىلەرگە تەحنيكالىق باۋلۋ جۇرگىزدى. قازىرگە دەيىن قاراقاش اۋدانى 30 مىڭنان استام ادام باۋلىدى.

باۋلۋدان قول جەتكەن ەڭ تىكە ونىمدىلىك جەمىس اعاشىن جوعارى ساپالى جەردە ەگۋ، باسقارۋ جانە ءۇزىپ الۋ بولدى. 2019 ـ جىلى قاراقاش اۋدانىندا جەمىس ورمانى شارۋاشىلىعىنىڭ ادام باسىنا شاققاندا‌عى ناق كىرىسى 1950 يۋان بولىپ، تۇتاس اۋدانداعى شارۋالاردىڭ ادام باسىنا شاققاندا‌عى ناق كىرىسىنىڭ 23%ىن ۇستاپ، شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتتىرۋىن جەبەدى.

علمي باسقارعاندىقتان قاراشاي قالاشعى ھاتتا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى وبۇلقاسىم ابدۇقادىر وتباسى جاڭعاقتان مول ءونىم الىپ، ارتقان كىرىسىن 5000 يۋاننان اسىردى. ءار ايدا قاراقاش اۋدانىنىڭ ءشول ـ جازىرا جاسىل جەمىس باقشاسى اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى سەلبەستىك كووپەراتيۋىنە قىزمەت ىستەگەن 2500 يۋان ەڭبەكاقىسىن قوسقاندا، وبۇلقاسىم بولاشاق جوننىنە وتە سەنىمدى، "مەن قازىر سەحتىڭ مەڭگەرۋشىسىمىن، 60 نەشە قىزمەتكەردى باسقارامىن"، ـ دەدى ول.

2017 ـ جىلى 12 ـ ايدا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اتەرەتىنىڭ ۇسىنىسىمەن وبۇلقاسىم ۇينە تاياۋ ماڭداعى ءشول ـ جازىرا جاسىل جەمىس باقشاسى اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى سەلبەستىك كووپەراتيۋىنە قىزمەت ىستەپ ءارى اقشا تاپتى، ءارى سىرقاتتانعان كەلىنشەگىنە قارايلاستى. "قازىر مەن ەڭبەكاقى الىپ قالماستان، بۇتاۋ، باسقارۋ، عىلمي تىڭايتقىش بەرۋ سياقتى تەحنيكالاردى ۇيرەنىپ الدىم، بىلتىر وتباسىمىزداعى جاڭعاق اعاشىنىڭ ءونىم مولشەرى جوعارىلاۋمەن بىرگە، جاڭعاقتىڭ ساپاسى دا جاقسارىپ، سەلبەستىك كووپەراتيۋىنە تىكە ساتىپ بەردىك".

ۇعسۇعا قاراعاندا، قاراقاش اۋدانىنداعى ءشول ـ جازىرا جاسىل جەمىس باقشاسى اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى سەلبەستىك كووپەراتيۋى جاڭعاق، شلان، ءجۇزىم قاعى سياقتى اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن جىنتىكتەي مانەرلەۋ كاسىبىن دامىتۋ ارقىلى كورشىلەس 4 اۋىل ـ قالاشقتىڭ دامۇىنا دەم بەرىپ، 1200 قىزمەت ورنىن ازىرلەگەن، مۇنىڭ ىشىندە دەنى كەدەي وتباسىلارى ەكەن.

■ **شارۋاشىلىق قۇرىپ جۇمىستاندىرۋدى، تاماشا تۇرمىستى باستادى**

بيىل 45 جاستاعى روزىگۇل سادىر كۇيا قالاشعى نۇرلى قىستاعىندا‌عى تۇرعىندار جاپپاي مويناداعان بايۇ باستاماشىسى. ءبىر جىلدىڭ الدىندا روزىگۇل دە ءوزىنىڭ وتباسى ايەلىنەن سەرىكتەستىك جاۋاپتىسىنا اينالارىن ويلاپ كورمەگەن ەدى.

نۇرلى قىستاعىنا ورنالاسقان شىنجياڭ گۇلنىگار ازىق ـ تۇلىك شەكتى سەرىكتەستىگىنە بارعانىمىزدا، روزىگۇلدىڭ ماڭدايى تەرشىپ كەتىپتى، ونىڭ 2 ۇلى كولىككە مۇز قانت تيەپ جاتىپتى. "بۇل ءوزىمنىڭ شارۋام، قايراتىم تاسپ تۇر"، ـ دەدى روزىگۇل.

ىلگەرى روزىگۇل وتباسىنداعى 6 جان قوي باعۇعا سۇيەنىپ تۇرمىس كەشىرەتىن. "مەنىڭ ەجەلدەن بەرى مۇز قانت جاسايتىن ونەرىم بار، مەن ءوزىم شارۋاشىلىق قۇرىپ، مۇز قانت ساتا الام با، جوق پا؟ قىستاقتاعى كەيىبىرەۋلەردىڭ مۇز قانت جاساپ، كەدەيلىكتەن ارىلىپ، بايىعانىن كورگەننەن كەيىن روزىگۇل مۇز قانت مانەرلەۋ سەرىكتەستىگىن قۇرۋدى ۇيعاردى.

وتباسىنداعىلارمەن اقىلداسقاننان كەيىن، ول 30 قويىن ساتىپ جىبەرۋدى ۇيعاردى ءارى قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اتەرەتىنىڭ جانە قىستاق "ەكى كومىتەتى"نىڭ كومەگىندە بانكەدەن قارىز اقشا الىپ، شارۋاشىلىق قۇرۋ قاراجاتىن جيادى. 2019 ـ جىلدىڭ سوڭىندا سەرىكتەستىك رەسمي تيجارات باستادى. ونىڭ ۇلى ساتۋعا، روزىگۇل وندىرىسكە جاۋاپتى بولدى. "بۇدان كەيىن مەن ءوز مارىكامدى جاقسى ىستەپ، ءتىپتى دە كوپ كەدەي وتباسىلارىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىپ، بايۇىنا دەم بەرەمىن"، ـ دەدى روزىگۇل.

سول جەردە، تاياۋ ماڭدا جۇمىستانۋدان سىرت، كوپتەگەن قىستاق تۇرعندارى سىرتقا شىعىپ جۇمىستانۋدى تاڭدادى، تەحنيكا ۇيرەنىپ، كىرىسىن ارتتىرۋمەن بىرگە، تاعى كوزىايالارىن كەڭەيتتى، تۇرمىستارى دا بارعان سايىن جاقسارىپ كەلەدى.

ساناققا قاراعاندا، 2019 ـ جىلى قاراقاش اۋدانى جالپى 89 مىڭ 876 ادامدى باسقا كاسىپكە ويىستىرىپ جۇمىستاندىرعان، مۇنىڭ ىشىندە شىنجياڭنان سىرت جەردە 3698 ادام ۇيىمدى تۇردە باسقا كاسىپكە ويىستىرىلىپ جۇمىستاندىرىلعان، 10 مىڭ 977 ادام شىنجياڭ ىشىندە ءوڭىر اتاپ باسقا كاسىپكە ويىستىرىلىپ جۇمىستاندىرىلعان، 22 مىڭ 789 ادام تاياۋ ماڭدا، سول جەردە جۇمىستاندىرىلعان، 52 مىڭ 412 ادام مەزگىلدىك باسقا كاسىپكە ويىستىرىلىپ جۇمىستاندىرىلعان. بۇگىنگى تاڭدا ءتىپتى دە كوپ كەدەي وتباسىلارى قۇلشىنىستارى مەن ماڭداي تەرلەرى ارقىلى وزدەرىنىڭ باقىتتى تۇرمىسىن جاراتۋدى تاڭداپ وتىر.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ءۇرىمجى: قىزۇى ورلەگەن ناۋقاستاردىڭ ەمدەلۋىن ىركىلىسسىزدەندىردى

2 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى ساعات 21دەن 20 مينۋت مولشەرى، ءۇرىمجى ەكونوميكالىق ـ تەحنيكالىق اشۋ رايونى (توۋتۇنحى رايونى) سۇڭشان كوشەسى اۋماعىن باسقارۋ كوميتەتى پارتيا قىزمەتى كوميتەتىنىڭ شۇجيى ژاڭ جيڭگاڭ وسى اۋماقتىڭ ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ ارناۋلى اۋتوكولىگىنىڭ شوفەرى كان لىنى تايشان كوشەسى الەۋمەتتىك اۋماعىنا بارىپ، قىزۇى ورلەپ وقشاۋلانعان تۇرعىندى اپارىپ ـ اكەلۋگە ورنالاستىرىپ جاتتى. بۇيرىقتى تاپسىرىپ العاننان كەيىن، كاسىپتىك قورعانۋ بىلىمدەرى بويىنشا باۋلىنعان كان لى زارارسىزداندىرىلعان باسقا جەرگە اپارىپ ەمدەتۋ ارناۋلى اۋتوكولىگىن دەرەۋ ايداپ، قىزۇى ورلەپ وقشاۋلانعان تۇرعىندى بەلگىلەنگەن قىزۇ امبولاتوريالىسىنا ەمدەلۋگە جەتكىزدى.

ءۇرىمجى قالاسىنىڭ جاڭا تيپتەگى ايدارشا ۋيرۇسپەن جۇعىمدالۋدان بولعان وكپە قابىنۋ ىندەتىنەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتى قولباسشىلىق شتابى ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ گرۇپپاسىنىڭ ورىنباسار باستىعى لیۇ ۋىنشىڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: 120 شۇعىل قۇتقارۋ، الەۋمەتتىك اۋماقتان باسقا جەرگە اپارىپ ەمدەتۋ، ۇكىمەت تەگىن ەمدەۋ ـــ قازىر ءۇرىمجى قالاسى قىزۇى ورلەگەن ناۋقاستاردىڭ ەمدەلۋىنە ارناۋلى پايدالانىلاتىن ىركىلىسسىز وتكەل اشتى. ەگەر تۇرعىندار ۇيىندە قىزۇى ورلەۋ بەلگىسى بايقالىپ، دەنە تەمپەراتۋراسى 37.3 سەلتسي گرادۇستان اسسا، كوتەرمەگە العان كادرعا نەمەسە الەۋمەتتىك اۋماققا دەر كەزىندە تەلەفون شالۋىنا بولادى، ارناۋلى ادام، ارناۋلى اۋتوكولىك ۇيگە كەلىپ، ناۋقاستى جاقىن ماڭداعى قىزۇ امبولاتوريالىسىنا جەتكىزەدى.

اۋتونومىالى رايون ەلەۋلى تۇتقىل الەۋمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ وقيعاسىنىڭ 1 ـ دارەجەلى ساقتىق دابىلىن ىسكە قوسقاننان بەرى، ءۇرىمجى قالاسىنداعى 8 رايون (اۋدان) قىزۇى ورلەگەن ناۋقاستاردى باسقا جەرگە اپارىپ ەمدەتۋگە ارناۋلى پايدالانىلاتىن اۋتوكولىكتەن 127سىن ىسكە قوستى، مۇنىڭ ىشىندە الەۋمەتتىك اۋماقتاردىڭ باسقا جەرگە اپارىپ ەمدەتۋگە پايدالانىلاتىن اۋتوكولىگى 74 بولىپ، الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىندارىندا قىزۇ ورلەۋ جاعدايى بايقالعاندا باسقا جەرگە اپارىپ ەمدەتۋگە جەتكىزۋ ـ اكەلۋ جونىندە قىزمەت وتەۋگە ارناۋلى پايدالانىلدى؛ ارناۋلى قۇتقارۋ اۋتوكولىگى 53 بولىپ، نەگىزىندە كۇدىكتى ناۋقاستاردى، شوعىرلى ەمدەيتسينالىق باقلاۋ، سوندداي ـ اق ۇيىندە ەمدەيتسينالىق باقلاۋ جۇرگىزىلەتىن قىزۇى ورلەگەن ناۋقاستاردى اپارىپ ـ اكەلۋگە پايدالانىلدى. باسقا جەرگە اپارىپ ەمدەتۋگە پايدالانىلاتىن اۋتوكولىكتەر تۇگەلدەي ءار رەتتىندە زارارسىزداندىرۇدى قاتاڭ تيانىقتاندىردى، قىزمەتكەرلەر دە كاسىپتىك قورعانۋ بىلىمدەرى بويىنشا باۋلىنىپ، قىزۇى ورلەگەن ناۋقاستاردى دەرەۋ باسقا جەرگە امان جەتكىزىپ ەمدەتۋگە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

لیۇ ۋىنشىڭ مىنانى ءبىلدىردى: الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعندارى ۇيىندە دەنە تەمپەراتۋراسىن ولشەگەندە 37.3 سەلتسي گرادۇستان اسسا، قىزۇ بەلگىسى بار دەپ قارالادى، تۇرعندارداڭ ابىرجىپ، الاڭداپ، مازاسىزدانۋدىڭ قاجەتى جوق، ماسكى تاعىپ، دەرەۋ قاراستى الەۋمەتتىك اۋماقپەن بايلانىس جاساپ، قىزۇى ورلەگەن ناقتى جاعدايدى، سوندداي ـ اق مەكەن ـ جايىن، اتى ـ ءجونىن، بايلانىس تەلەفونىن ايتسا بولعانى، سوڭىنان 24 ساعات كەزەكشىلىك وتەيتىن الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلەرى اپارىپ ـ اكەلەتىن ارناۋلى اۋتوكولىكتى دەرەۋ ورنالاستىرادى، ورتا جولدا ايقاسپالى جۇعىمدالۋ جاعدايىنان ساقتانۋ ءۇشىن، قىزۇى ورلەگەن ناۋقاس ۇيىندە توسسا بولدى، ءوزىنىڭ الەۋمەتتىك اۋتوبۇزعا، كىرە اۋتوكولەگىنە نەمەسە جەكە اۋتوكولىككە وتىرىپ شىيىلىناعا بارىپ ەمدەلۋىنە بولمايدى.

اۋتونومىالى رايوندىق جاستار وداعى كوميتەتى: تۇتاس رايوننان 20 مىڭعا جۋىق ەرىكتى قابىلدادى

"ءبىزدىڭ ۇرانىمىز ەرىكتىلەر ءبىر نيەتپەن ىندەتكە قارسى اتتانۋ، قايراتتان!" جاقىندا ءۇرىمجى قالاسى جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق اشۋ رايونى (جاڭا قالا رايونى) جاستار وداعى كوميتەتى قالىڭ قوعام جاستارىن ەرىكتى قىزمەت وتەۋگە ۇندەپ، 450دەن استام ەرىكتى قىزمەتكە شعۇدان بۇرىنعى تاربيەلەۋگە قاتىناسقان سوڭ، توپقا، گرۇپپاعا ءبولىنىپ ۇلانباي تەكسەرۋ ورنى، دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كوميتەتى، 120 شۇعىل قۇتقارۋ، تاسىمالداۋ اۋتوكولىك اترەتى سياقتى جەرلەردە حالىقتا قولايلى قىزمەت وتەۋ، سالاماتتىقتى سارالاپ تەكسەرۋ، ءتارتىپ ساقتاۋ، پسيحولوگيالىق كەڭەس بەرۋ سياقتى ەرىكتى قىزمەت وتەدى.

ۇعسۇعا قاراعاندا، جاڭا تيپتەگى ايدارشا ۋيرۇسپەن جۇعىمدالۋدان بولعان وكپە قابىنۋ ىندەتىنە مەڭزەس، اۋتونومىالى رايوندىق جاستار وداعى كوميتەتى «تۇتاس رايوندا‌عى ءار دارەجەلى جاستار وداعى ۇيىمدارىنا جانە قالىڭ وداق مۇشەلەرىنە جاستارعا ۇندەۋ حات» جاريالاپ، تۇتاس رايوندا‌عى قالىڭ جاستاردان ارناۋلى ەمدەۋ، حالىقتا قولايلى قىزمەت وتەۋ، ءتارتىپ ساقتاۋ، پسيحولوگيالىق كەڭەس بەرۋ سياقتى ەرىكتى قىزمەت وتەۋ ءۇشىن تاڭداۋ ماڭدايى تەرىپ، كىرىسىن ارتتىرۋمەن بىرگە، تاعى كوزىايالارىن كەڭەيتتى، تۇرمىستارى دا بارعان سايىن جاقسارىپ كەلەدى.

قازىرگە دەيىن تۇتاس رايوننان 20 مىڭعا جۋىق ەرىكتى قابىلدانىدى. مۇنىڭ ىشىندە ءۇرىمجى قالاسى، قاشقار ايماعى، اقسۋ ايماعى، التاي ايماعى سياقتى ايماق، ودىلىستاردا 12 مىڭنان ارتىق ەرىكتى ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدىڭ ءبىرىنشى شەبىندە قىزمەت وتەۋدە.

"كوممۇنيستىك جاستار وداعى ـــ پارتيانىڭ قولاعاناتى جانە زاپاس قوسىنى، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتىنە سايكەسۇدى ويدا‌عىداي ىستەۋ ـــ رايونىمىزداعى ءار ۇلت وداق مۇشەلەرىنىڭ، جاستارىنىڭ بۇلتارتپاس جاۋاپكەرشىلىگى". اۋتونومىالى رايوندىق جاستار وداعى كوميتەتى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجيى جاۋ چۇان بىلاي دەدى: قازىر تۇتاس رايونىمىزداعى ءار دارەجەلى جاستار وداعى ۇيىمدارى جانە قالىڭ وداق مۇشەلەرى، جاستار ءوزىن ويداعىداي قورعاۋمەن بىرگە، ەرىكتى قىزمەت وتەۋگە بەلسەندى ات سالىسىپ، قاتىسىپ، تاراۋلاردىڭ ءتۇرلى قىزمەتتەردى ويداعىداي ىستەۋىنە سايكەسىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ توسقاۋىل شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە قول جەتكىزۋگە جاستىق ورالدارىن، كۇش ـ قايراتتارىن ارناۋدا.

(گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشىلەرى مەيىرگۇل ناسىر، يۇي شي، فۇ شياڭلۇڭ جازعان)

ۇلتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا . ەرجۇرەك قۇربانداردىڭ شەجىرەسى

حۇ زۇڭلياڭ، ۋ يالي:

اساۋ اعىستا وشپەس ەڭبەك قالدىردى

شىنحۋا اگەنتىگىنىڭ 12 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى چاڭشادان بەرگەن حاباري (ءتىلشى تان چاڭ). دولدانا اققان اساۋ تاسقىن كەلگەندە، ولار قىزمەت بورىشىنا ادال بولىپ، باس امانداقتارىمەن ساناسىپاي، نەشە ون بۇقارانى اپاتتان اراشالاپ قالدى. قۇربان بولعاندارىنا 20 نەشە جىل وتسە دە، ولاردىڭ قاھارماندىق ىزگى ىستەرى ءالى دە حۇنان ولكەسىنىڭ چىنجوۋ قالاسىندا كەڭىنەن تارالىپ، قاراپايىم قالا تۇرعندارىن اسەرلەندىرىپ، توپ ـ توپ قوعام حاۋىپسىزدىگى ساقشىلارىن شابىتتاندىرۇدا.

حۇ زۇڭلياڭ، ەر، 1944 ـ جىلى تۇبىلعان، حۇنان ولكەسى بياڭ قالاسىنىڭ ادامى، ورتا مەكتەپ ماعلۇماتىنا يە. 1964 ـ جىلى 12 ـ ايدا جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارمياسىنا قاتىناسقان، 1965 ـ جىلى 3 ـ ايدا جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولعان، 1976 ـ جىلى قوسىننان جەرگىلىكتى قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنە كاسىپ الماستىرىپ كەلگەن. كەزىندە حۇنان ولكەسى چىنجوۋ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى قاتىناس ساقشى اترەتىنىڭ اترەت باستىعى، شۇيجياداۋ ساقشى بولىمشەسىنىڭ جەتەكشىسى، پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى، بولىمشە باستىعى مىندەتىن وتەگەن، 2 ـ دارەجەلى باقلاۋشى ساقشى. 1999 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى مەملەكەتتىك قوعام حاۋىپسىزدىگى جۇيەسى جاعىنان 1 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى اتاعى تولقتالىپ بەرىلگەن.

ۋ يالي، ايەل، 1956 ـ جىلى تۇبىلعان، حۇنان ولكەسى چاڭشا قالاسىنىڭ ادامى، ورتا مەكتەپ ماعلۇماتىنا يە. 1973 ـ جىلى 3 ـ ايدا قىزمەتكە قاتىناسقان، 1979 ـ جىلى 8 ـ ايدا جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولعان، 1979 ـ جىلى 9 ـ ايدا قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنە قاتىناسقان. كەزىندە حۇنان ولكەسى چىنجوۋ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى شۇيجياداۋ ساقشى بولىمشەسىنىڭ حالىق ساقشىسى، ورىنباسار تاربيەشى، تاربيەشى مىندەتىن وتەگەن، 3 ـ دارەجەلى باقلاۋشى ساقشى. 1999 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى مەملەكەتتىك قوعام حاۋىپسىزدىگى جۇيەسى جاعىنان 1 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى اتاعى تولقتالىپ بەرىلگەن.

1999 ـ جىلى 8 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى چىنجوۋ قالاسىندا جويقىن تاسقىن اپاتى تۇبىلادى. حۇ زۇڭلياڭ، ۋ يالي تاڭەرتەڭ ەرتە ساقشى بولىمشەسىندەگى بارلىق حالىق ساقشىسىن باستاپ تاسقىنعا قارسى اتتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋ شايقاسىنا قاتىناسادى، ومىرلەرىنە تونگەن حاۋىپتى ەلەمەي قاتەردە قالعان بۇقارالاردى قۇتقارىپ، مال ـ مۇلكتەرىن كوشىرۋگە كومەكتەسىپ، ءۇرتىنىڭ 8 ساعات شايقاس جۇرگىزدى.

"اكەم سول كەزدە بولىمشەنىڭ باستىعى مىندەتىنەن الدەقاشان 'ەكىنشى شەپكە شەگىنگەن' ەدى، الايدا ول ۇنەمى ءوزىنىڭ ءالى دە پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى ەكەندىگىن، ءسوزسىز، باستاماشى بولىپ جۇمىس ىستەۋى كەرەك ەكەندىگىن اۇزىنان تاستامايتىن. وقيعا تۇبىلعان كۇنى ول الدەقاشان ناۋقاستانىپ، رۇقساتسىز الىپ شىيىلىناعا بارۋعا دايىندالىپ جاتقان بولاتىن، سونشاما جويقىن تاسقىندى كورگەن سوڭ، ول قايتادان ساقشى بولىمشەسىنە قايتىپ كەتتى"، ـ دەدى حۇ زۇڭلياڭنىڭ ۇلى حۇ تاۋ ەسكە الىپ.

سول كۇنى تۇستە، شۇيجياداۋ ۇلكەن كوپىرىندە اۋىر قاتەر تۇبىلادى، حۇ زۇڭلياڭ، ۋ يالي قوسىندى باستاپ تىزگىن ۇشىمەن ناق مايدانعا جەتىپ، ساقتىق قۇرىلعىلارىن ورناتىپ، 50دەن ارتىق جولاۋشىنى، قاۋىمالاپ كورۋگە كەلگەن بۇقارانى كوپىر باسىندا‌عى حاۋىپسىز جەرگە بارۋعا ءناسيحاتتايدى. كوپ وتپەي ۇلكەن كوپىر ياق استىنان وپىرىلىپ تۇسەدى، حۇ زۇڭلياڭ، ۋ يالي باقتىنا قارسى وپىرىلعان كوپىر مەن بىرگە اساۋ اعىنا كەتىپ داڭقپەن قۇربان بولادى، بۇقارا امان قالادى.

1999 ـ جىلى 8 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى چىنجوۋ قالاسى حۇ زۇڭلياڭ، ۋ يالىگە قايعىلى ازا ءبىلدىرۇ سالتىن وتكىزەدى، سان مىڭ بۇقارا وزدىكتەرىنەن ازا ءبىلدىرۇ سالتىنا قاتىناسىپ، قۇربانداردىڭ ازا بىلدىرەدى، 10 مىڭنان ارتىق بۇقارا قالا رايونىندا‌عى جولدىڭ ەكى شەتىندە قاھارماندارىنىڭ سۇيەگى قويىلعان تابىت ماشىناسىن اتتاندىرىپ سالدى.

حۇ زۇڭلياڭ 1976 ـ جىلى اسكەري قوسىننان قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنە كاسىپ الماستىرعانىنان بەرى، شوگەلدىلىكپەن قىزمەت ىستەپ، شارشاپ ـ شالدىققانعا قارامايى، باستان ـ ياق قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنىڭ ءبىرىنشى شەبىندە كۇرەس جاسىپ، قاراستى رايونىنىڭ نەگىزگى ساتى امانداىعىن ساقتاۋدىڭ نەگىزدىك قىزمەتىن كۇشەيتىپ، قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنىڭ داۋىنا جانە قوعامنىڭ امانداىعىنا، ورنقتىلىعىنا ۇلەس قوسىپ كەلدى، كەزىندە 2 رەت ماراپاتتالىپ، ۇزدىك پارتيا مۇشەسى بولىپ باعالانعان.

ۋ يالي قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنە قاتىناسقاننان بەرى، باستان ـ ياق بۇقارانىڭ ءومىرى مەن مال ـ مۇلىك حاۋىپسىزدىگىن ءبىرىنشى ورىنعا قويىپ، قىزمەتىنە ادال بولىپ، قىزمەت ورنىن ءسۇيىپ، كاسىبىن ارداقتاپ، قاراستى رايونىنىڭ امانداىعىن، ورنقتىلىعىن، ءتارتىبىن قورعاۋعا ۇلەس قوسىپ كەلدى، ءۇرتىنىڭ 8 جىل وزات قىزمەتكەر بولىپ باعالانىپ، ۇكىمەتتىڭ ماراپاتتاۋىنا يە بولعان.

اكەسىنىڭ بقالىندا، حۇ تاۋ كىشكەنتايىنان باستاپ قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىمەن اينالىسۋدى ارماندايپ كەلدى. ساقشى مەكتەبىنەن بىتىرگەن سوڭ، ول ارمانىن جۇزەگە اسىرىپ ساقشى كىيمىن كيدى، قازىر چىنجوۋ قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسىنىڭ قارا كۇشتەردى جويىپ، سۇرقيا كۇشتەردى الاستاۋدىڭ تىرەكتى قىزمەتكەرى بولىپ جەتىلىپ شقتى. "قوعام حاۋىپسىزدىگى كاسىبىن تاڭداعان سوڭ، اكەمدى ۇلگى ەتىپ، ۇقىپتىلىقپەن قىزمەت ىستەپ، پاك، كىرشىكسىز ادام بولامىن"، ـ دەدى ول.

حۇ زۇڭلياڭ، ۋ يالي قۇربان بولعان سوڭ، چىنجوۋ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى سۇشيان بولىمشە مەكەمەسى ءار جىلى چيڭمىڭ، كوكتەم مەرەكەسىندە ولاردىڭ وتباسىنا بارىپ، حال سۇراۋ قاراجاتىن جەتكىزىپ، ءىس جۇزىندەگى قىينىلىستارىن شەشۋگە كومەكتەسىپ كەلدى. سۇشيان بولىمشە مەكەمەسى تالاي رەت حالىق ساقشىلارىن قۇربانداردىڭ قابىرىن سىپىرۋعا، گۇل ۇسىنۋعا، قوعام حاۋىپسىزدىگى قاھارماندارىنىڭ ءوزىن ارناۋ رۋحىنا